

УДК. 32-027

Н.В. Габрусєва, В.М. Ніконенко, канд. філос. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ЛЕКЦІЇ ЯК ФАКТОР ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

N.V. Gabruseva, V.M. Nikonenko - Ph.D. Prof.

TECHNOLOGICAL COMPONENT OF THE LECTURE AS A FACTOR OF ITS EFFECTIVENESS

Необхідною умовою успіху лектора є його вміння так подати програмний матеріал, щоб студенти з інтересом його сприймали і зрозуміли. Досягається це, як правило, тоді, коли він зумів оволодіти аудиторією і досягнув взаємного контакту з нею. Виникає ж такий контакт на основі наявності інтересу слухачів до теми, яка розглядається на лекції. Проте в більшості випадків аудиторія складається як із людей, які мають чітко усвідомлену цільову установку на позитивне сприйняття проблематики лекції, так і із тих, які ставляться до неї індивідуально. Рівень зацікавленого ставлення студентів до лекції залежить в значній мірі від вміння викладача досягати об'єднання аудиторії на основі створення спільного інтересу до теми. Таке об'єднання стає можливим лише тоді, коли лектор зуміє встановити контакт із студентами вже на початку свого виступу і підтримувати такий контакт до його закінчення. Це вимагає не тільки майстерного викладу програмного матеріалу на інформаційному рівні, але й вміння стимулювати студентів до самостійної думки. Людина, яка виступає перед аудиторією, повинна вміти вільно вступати в контакт із слухачами і наявність цієї якості забезпечує в значній мірі успіх лекторської роботи викладача. Складними і відповідальними є вже перші хвилини будь-якого усного виступу в умовах, коли студенти зосереджують свою увагу на особу лектора, який намагається оволодіти собою і аудиторією. Для цього не слід, як показує досвід, поспішати з початком виступу. Перші слова, навіть якщо вони є досить важливими, можуть "розпливатись" і в такому випадку важко захопити аудиторію. Досвідчені педагоги радять не робити зайвих рухів, які можуть відвертати увагу слухачів. Слід спочатку спокійно подивитися на аудиторію, що допоможе встановленню візуального контакту із студентами і лише після цього розпочинати виступ. Така пауза на початку доцільна в більшості випадків і доки в аудиторії не буде досягнена тиша, виступ краще не розпочинати. Наступним кроком до підтримання досягнутого контакту з аудиторією є нешаблонний початок виступу. В цьому випадку слухачів завжди інтригує новизна. Якщо лектор починає виступ не по стандарту, а з елементом певної інтриги, то шанси на загострення уваги студентів будуть зростати. Звичайно, не можна перетворювати такий спосіб початку лекції в самоціль намагаючись бути завжди оригінальним. Велике значення для підтримки контакту між аудиторією і лектором має вміння викладача користуватися створенням проблемної ситуації. Суть цього прийому полягає в тому, що лектор ставить перед студентами таке питання, яке підштовхує їх задуматися над можливими варіантами розв'язання проблеми, сприяє виробленню у них вміння самостійного пошуку. Шаблонний, трафаретний виклад лектором загальних положень аудиторію, звичайно, не стимулюватиме і хіба що в кращому випадку настроюватиме слухачів на пасивну фіксацію готових положень. При використанні проблемного методу викладач може запропонувати студентам можливі варіанти відповідей, зробивши певну паузу, що активізуватиме аудиторію, сприятиме зміцненню контакту і об'єднанню зусиль в розумовому процесі пошуку оптимальної відповіді. Це вимагає від лектора постійної праці над збагаченням своєї ерудиції та інтелектуального потенціалу.